

MAGYAR LÁNY

HUNGARIA T. „Dunaposta” BUDAPEST

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvényesek bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

A francia vezérkar főnöke a köztársasági elnöknel

A minisztertanács és az államtanács rendkívüli ülései Párizsban. — Nem hívják össze a parlamentet, de máris több hadi jellegű intézkedést határoztak el a francia honvédelmi bizottságban

Párizsból jelentik: *Lebrun* francia köztársasági elnök kedden délután *Camelin*-t, a francia vezérkar főnökét, fogadta kihallgatáson.

A hétfőn tett elhatározások értelmében kedden délután a minisztertanács rendkívüli ülésre jött össze. Az ülésről kiadott hivatalos közlemény csak annyit közöl, hogy az ülésen *Daladier* miniszterelnök elnökölt és a kormány tagjai a külpolitikai helyzetet tanulmányozták. *Daladier* miniszterelnök beszámolt a vasárnapi honvédelmi állandó bizottság ülésén hozott határozatról és azokat a minisztertanács újabb határozataival együtt a szerdai államtanács elé terjesztik.

A minisztertanácsról távozó miniszterek a sajtó munkatársai előtt kijelentették, hogy a minisztertanács nem látta teljesíthetőnek a parlament összehívására irányuló szocialista kívánalmakat. Egyéb közlést a minisztertanács határozatairól nem adtak. Kiszivárgott hírek szerint olyan intézkedéseket határoztak el, melyek minden eshetőséggel szemben való felkészülést jelentenek.

Franciaországban is meglepetést keltett, hogy a honvédelmi állandó bizottság vasárnapi ülésén hozott határozatok egyrészt már az államtanács további döntése előtt végrehajtás alá vették.

Párizsból jelenik: Újabb értesülések szerint a keddi délutáni minisztertanács *Daladier* miniszterelnök és *Bonnet* külügyminiszter ismertette Franciaország álláspontját a földközi-tengeri, ke-

leteurópai és a balkáni helyzettel kapcsolatban. A minisztertanács ülése előtt *Daladier* miniszterelnök *Petaín* tábornagyot fogadta, aki előzőleg már *Bonnet*-vel folytatott megbeszéléseket.

Kedd délután megtartott minisztertanácsot szerda délelőtt folytatják. A minisztertanács után tartják meg az Elysée-palotában az államtanács ülést.

Francia-angol közös tengeri akció.

Az állandó honvédelmi bizottság ülésének határozatai még mindég nem kerültek nyilvánosságra. Állítólag az volt a megbeszélések főtárgya, hogy a Földközi-tengeren közös angol-francia flotta-akciót készítenek elő, továbbá az Alpokban (Olaszország felé) és a Pireneusokban (Spanyolország felé) milyen új katonai erődtípusokat létesítenek.

A francia-lengyel katonai kapcsolatok megerősítése.

Varsóból jelentik: *Sikorsky* lengyel hadügyminiszter visszatért párizsi útjáról. A hadügyminiszter Párizsban több ízben tárgyalt *Camelin* tábornokkal és több magasrangú katonai vezetővel. A *Daily Telegraph* a tárgyalásokról írt beszámolójában leszögezi, hogy a francia-lengyel viszony, beleértve a katonai kapcsolatokat is, jobb, mint valaha volt.

Az angol haditengerészet mozdulatai a Gibráltártól Egyiptomig

Máltai hivatalos körök szerint közvetlen veszély nem fenyeget

Londonból jelentik: A Reuter-iroda cáfolja azokat a lapjelentéseket, amelyek szerint Gibráltárt jelentékenyen megerősítették volna az angolok és itt nagyobb őréséget vontak volna össze. Ténylegesen történtek óvintézkedések — mondja a jelentés — ezek azonban csak a határátlépések megakadályozását célozzák. Máltai hivatalos körök véleménye szerint közvetlen veszély nem fenyeget és a helyzet normális. A hétfőn foganatosított óvintézkedéseket a keddi napon már megszüntették.

Jeruzsálemből jelentik: Palesztinából a keddi nap folyamán nagyobb angol csapatteket szállítottak el Egyiptomba. A csapatszállításokról kiadott hivatalos jelentés szerint a csapatszállításoknak nincs különösebb jelentősége.

Több angol hadihajó Korfu szigete közelében.

Rómából jelentik: A római lapok athéni jelentés alapján közlik, hogy Korfu szigetétől délre mintegy 150 kilométernyire több angol hajó vetett horgonyt.

Az olasz kormány területi épséget biztosító üzenetet küldött Görögországnak

Athénből jelentik: Az athéni olasz ügyvivő kedden délután megjelent *Metaxas* görög miniszterelnöknel és átadta az olasz kormány üzenetét. Kifejtette, hogy azok a híresztelések, amelyek a Görögország ellen irányuló olasz akcióiról szólnak, céltalanságok és az olasz-görög jóviszony ellen dolgozó uszító be-

ugratóktól származnak. Olaszország biztosítja Görögország területi épségét és továbbra is fenntartani akarja azokat a baráti kapcsolatokat, amelyek a két országot összekötik. Olaszország békeszándékának hajlandó konkrét bizonyítékát is adni.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A mezőgazdálkodás ujjaszervezése

(A.) Minden agrárjellegű országban elsőrangú közfeladat a mezőgazdálkodás megszerzése, illetőleg a gazdálkodás mennél észszerűbbé tétele. Az újabb válság-korszakban pedig a helyzet természeténél fogva ez a feladat nagyobb súlyt és jelentőséget kapott. Az évek óta tartó háborús készülődések nemcsak a fegyver- és hadfelszerelési gyárak üzemméltét lendítették fel, hanem az élelmicikkek hadicélú tartalékolása a mezőgazdasági termelésnek is nagyobb lendületet adott. Hisz jól emlékszünk, hogy négy-öt évvel ezelőtt a mezőgazdasági termékek ára világvilágviszonylatban is a lehető legalacsonyabb szinten mozgott. Se búza, se takarmány, se más termelvény nem kellett senkinek sem, amíg Olaszország meg nem kezdte az abessziniai hadjáratra való felkészülését, amivel azután egyszerre megindult minden államban a háborús felkészülés. A készülődések üteme az azóta bekövetkezett újabb nemzetközi események folytán állandóan csak fokozódott és a történelmi jelentőségű változások további erőgyűjtésre sarkallják az agrárállamok termelését is.

Valószínűleg ez az átfogó gondolkodás vezette *Cornațeanu* földművelésügyi minisztert is akkor, midőn megalkotta a mezőgazdálkodás ujjaszervezéséről szóló törvényt, amellyel új alapokra akarja fektetni Románia mezőgazdaságát és állattenyésztését. Az új törvény kétségtelenül abból a felfogásból indul ki, hogy a mai idők megkövetelik az egységes, központi irányítást a mezőgazdaságban is. Nem közömbös az, hogyan és mit termel az ország és hogyan, mennyiért értékesíti termékeit. A világpiacon a mennyiségi fokozás mellett főképp a minőség javítását kap állandóan nagyobb szerepet. A géptechnika fejlődése nemcsak új feladatokat, de új kötelezettségeket is állítja a gazdát. A jelszó az lett: többet, de mindig jobbat termelni, mert csak így lehet elsősorban biztosítani az ország zavartalan ellátását, másodsorban pedig csak így lehet hozzájutni a jó külföldi valutához, amely annyira szükséges az ország másoldali szükségleteinek s ezek sorában főképp a fegyverkezések költségeinek fedezésére.

Románia lakossága a hivatalos statisztika szerint nyolcvan százalékban földműveléssel foglalkozik. Az a törvény tehát, amelyet a földművelésügyi miniszter most készített, az ország lakosságának túlnyomó részét érdekli és érinti. A cél kétségkívül a gazdálkodás észszerűvé tétele központosított és irányított elvek szerint. Az új törvény mindenekelőtt nagyobb felelősséget ró magára a földművelésügyi tárcát ellátó miniszterre. Kimondja, hogy ennek a miniszternek valóban „vezetni” is kell minisztériumát s nem elégséges csak annyi, hogy az alárendelt szervek és hivatalnokok felett „előnöki szerepet” töltsön be. Ezért a miniszternek feltétlenül szakembernek kell lennie, aki valóban értsen is a földműveléshez, mert csak így tudhatja vezetni az ügyeket és irányítani az ország gazdálkodását.

A központi és irányított termelési rendszernek megfelelően továbbmenőleg eltűnnek az eddigi szervek. A törvényhozónak az az elgondolása, hogy a felesleges bürokráciát a való élet feladatainak kitöltésére irányuló tevékenység-

nek kell felváltania. Megszűnik tehát legelső sorban a Mezőgazdasági Kamarák Uniója, amely eddig a megyei kamarákat irányította. Helyette az új törvény különleges bizottságot állít fel, amely a miniszter elgondolásai szerint irányítja a megyei és járási szervek munkásságát. Ebben a központi irányító és ellenőrző bizottságba csakis földműveléshez értő tagok kerülhetnek s ezek sorában feltétlenül ki kell nevezni egy olyan tagot is, akinek a földbirtoka 20 hektáron alul van, tehát kis, illetve törpebirtokos, aki ilyenformán a törpebirtokosok óriási táborának érdekeit képviselheti.

A mezőgazdasági kamarák változatlanul továbbra is fennmaradnak. Eltűnnek azonban az eddig agronómi, állategészségügyi, erdőfelügyelői, stb. hivatalok. Minden megyében, sőt minden járásban ellenőrző bizottságok pótolják ezeket a helyét és ezek a helyi különleges bizottságok továbbítják és hajtják végre a minisztérium racionalizáló rendelkezéseit. Külön irányító bizottságot kap a mezőgazdaság és az állattenyésztés. A helyi mezőgazdasági bizottságok nemcsak a termelés irányítását végzik, hanem téli gazdasági iskolák és mintagazdaságok felállításával ösztönzik a gazdatársadalmat jobb és többtermelésre.

Természetesen a törvény holt betűi nyomán még nehéz volna tökéletesen körvonalozni az új intézkedések jelentőségét és várható eredményeit. Mint minden törvénynél, úgy tehát ebben az esetben is, a reformok jóságát az alkalmazás módja fogja beigazolni. Ha az újítások valóban nem a bürokrácia továbbterjedését fogják eredményezni, hanem az elméletek és irodaszobákban született, légüres térben mozgó kísérletezések helyett a gyakorlat eleven valóságaiban vernek gyökert.

Másrésztől amennyire helyes a felesleges bürokrácia kiigazítása az egyes hivatali szervek működéséből, éppen annyira szükséges a helyi viszonyok erős figyelembevételével a helyi intézkedési jog kibővítése. A szakképesített, legfeljebb irányító miniszter központi vezetésére tiszteletreméltó vállalkozás, de a központi irányítás csak úgy lesz az ország érdekeire nézve hasznos, ha a belső szükséglet és kiviteli forgalom fokozása a helyi körülmények és adottságok minden tekintetben való figyelembevételével történik. Eppen ebből a szempontból bír jelentőséggel a kerületi, megyei és járási gazdasági és állattenyésztési bizottságok megszervezése. Ezeknek a bizottságoknak nemcsak feladatuk, de saját jó felfogott gazdaérde-

kükben egyenesen kötelességük is lesz, hogy a kormányzat központi irányítását a helyi érdekekkel összhangba hozzák és szükség szerint

arra törekedjenek, hogy a helyi kívánalmak elhatározó és befolyásoló hatással legyenek a központi kezdeményezésekre.

A spanyolországi új angol nagykövet bemutatta megbízólevelét Franco tábornoknak

A spanyol államfő a bolsevizmus leküzdésére utalt válaszbeszédében, s kérte Angliát, hogy ezt az európai civilizáció érdekében tett szolgálatot méltányolja

Burgosból jelentik: Sir Morris Petterson angol nagykövet kedden adta át megbízólevelét Franco tábornoknak. A megbízólevél átvétel után Franco tábornok válaszolt az angol nagykövet üdvözlő beszédére. A következő értelemben szólt:

Az új Spanyolország életerejének teljében kezd meg működését, miután saját földjén leküzdötte a bolsevizmust. Ezzel nemcsak a maga közéletét biztosította, de az európai civilizációnak is szolgálatot tett. Továbbra is abban az irányban halad, hogy az emberiség kultúráját előbbre vigye. Spanyolországot földrajzi helyzetéből folyó szomszédbarátság fűzte Angliához. Franco reményét fejezte ki, hogy Anglia méltányolni tudja, ami szol-

gálatot tett Spanyolország az európai civilizáció érdekében, s így a történelmi barátság ismét felújul a két állam között.

A franciaországi nagykövet jelentéstételre Burgosból Párizsba utazott.

Párizsból jelentik: Petain tábornagy, Franciaország burgosi nagykövete, kedden Párizsba érkezett. Fölkereste Bonnet külügyminisztert és részletes jelentést tett neki arról, hogy Spanyolországban a nemzetiek teljes győzelme után a politikai és gazdasági megszilárdulás milyen irányban fejlődik, s hogy a francia érdekeltségeknek mit kell tenniük, hogy Spanyolországnak ebbe az új fejlődésébe bizalomkeltően bekapcsolódjanak.

Hitler vezérkancellár ötvenedik születésnapja

Budapestről jelentik: Április 20-án ünnepli Hitler Adolf német vezérkancellár születésének 50 éves évfordulóját. Ebből az alkalomból az egész német birodalom területén hatalmas ünnepeket tartanak. A német kormány hat magyar politikus is meghívott az ünnepekre. Ezek a következők: gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter, Kunder Antal kereskedelemügyi miniszter, Darányi Kálmán és Imrédy Béla volt miniszterelnökök s Mecsér András és Rajniss Ferenc képviselők.

P. Csávossy Elemér S. J.
a kiváló és tudós jezsuitairó

Tulvilági valóságok és szociális problémák

című könyvében sorra veszi a jelenkor minden ilyen kérdését, a kat. morális szempontjából megvilágítja szükségességüket. Előadja, hogy a pápák szociális enciklikái mit követelnek rájuk vonatkozólag. — A jelenkor könyve P. Csávossy S. J. e munkája, mely az égető kérdésekben biztos eligazítást ad.

Ara kartonkötésben 123 lel.

Napfényben

Írta: Nagy Miklós

Vámháború — hét öngyilkosság — két érdekes válási pör — egy trafikost megölték — kávéval futók a braziliai vonatokat — fűvángos szélhámós — izgalmas hajóza a főváros utcáin — újabb megrendült rablójármű — Ez volt az újság. Volt még benne egy vezércikk, egy novella, regényrészlet és egy bank évi mérlege — de csak kényes dolgok. Az elbűvölő igazak. Az apokaliptikus kígyó vonaglásának gyűrűi. Eh, undokság! Hát ezért élünk?

Emlékezem, ledobtam az újságot. Elővettem egy vasúti könyvet és indultam a kutyámhoz. Megyek a könyvvel. Kutyám felnyitja az ajtót, indulok. Csak a kertbe. Ugy is jó. Oda is elkísér. Erzi, hogy mutatnia kell a hűséget, azért a párcsontért és kenyér héjáért. A helyet is ismeri, hol szoktam üldögni az almafa alatt. Ő már eladta le is telepedett. Látja, hogy minden rendben van. Leengedi fejét két első lábára és folytatja a szunyókálást.

Az idén különösen szép a tavasz. A méhas kiereszkedett a hársakra és a mezőn is talált már valamiféle virágot. A bogarak ezerfajta elrejtése a füvek közti parányi piacokat. Nekimelegedtek a futkosásnak, mázának, kutakodásnak, egyszóval a bogár-munkának. Nagyon fontosnak érzhetik működésüket, akkora sürgéssel kerülnek-fordulnak.

A kutyám felpislog. Valami rejtelmes pirinkó zajt érez. Feszülten néz egy pontra, ahol a föld emelkedni, porlani kezd. Földalatti merénylőket sejt. Ösztönzingerrel összeverődnek odabenn kis kutyatestében, majd kifeszülnek. Eltaláltak a helyes irányt: figyelni, figyelni, csöndben lenni. Majd előtűnik az a valami és ő a többi aztán elintézi vele. Mert neki, a földalatti őrnök joga van elbírálni ezt a furcsa ügyet.

Ráérek beleszólni. Nem zavarom. Olyan jól esik a nap — a meleg — a meleg. Tulajdonképpen a természetnek ez a becézése esik jól. Van valami, ami dédelget, kényeztet. Ezernyi apró sugar ezememen, arcomon, átfurakodik ruhámon, körülfolyt, éimogat, fürdet. Olyan ez a nap, mint az anya, akinek sok dolga van gyerekei miatt, de közben azokra is mosolyog. Menynyi dolga is van a napnak! Alapos munka lenne egyetlen fának milliónyi sejtjét melegíteni, munkára ingerelni. Pedig e pillanatban neki világrézek millió kurtját, erdejét, mezőjét kell elárasztani. És mekkora vigyázattal! Májusban még langymeleg sugarakat küld, mert a zeenge növény sejtjei csak így tudják megkeverni a rügyezésre való nedveket. Virágzáskor már meleggebb kell, mert ez a termékenyítés csodálatosan titkos ideje — most száll a himpor a bibébe. Mikor aztán a kis éretlen gyümölcs buta zöld pofikájával megjelenik, ugyancsak hűhög a melegfőll és törölgeti homlokát az országúti ember. De hát ennek így kell lenni. Izgatni kell a fát, hogy erősebben szívja a jó öreg földet még több nedvét. Mert közben — hogy el ne felejtsem — a nap a földet is biztatja melegével, hogy csak oldja-oldja azokat a cukrot, savat, miegymást adó anyagokat. Hiszen ezer és ezer éhező rügy, levél, virág várja ezen a bőlöngő alfafán. Fínom, mélységesen finom szeretet ez egyetlen fa körül — a Teremtőnek minden atomba szétáradó szeretete.

Kavicsnyirkorás fiazt fel. Falusi asszony szalad felém, hogy jöjjeek gyorsan beteghez. Sietek vele a templom felé.

— Ki beteg?
— A Maris! A Vikóké Marisa!
— Lehetetlen! Mi baja?
— A doktor mondta, hogy vérmérgezés. Vizek be kórházba. Szeretne még meggyónni.

Hűszéves leányról van szó. A napokban találkoztam vele, amint éppen a mezőről jött. Akkor azon gondolkodtam, hogy valami bolond festő eljöhete a mi tájékunkra is és megörökít-

hetné ezt a szép, egészséges fajtát. Most az arcán a láz vad pirossága hömpölyög, ami a test egy kicsi sebes pontjáról indult ki, hogy ilyen fékevesztett áradással szaggassa ezt a kis életezgetet. Szeme révedező, ijedt. Nem is csoda. Először és oly hirtelen találkozik a halállal. A doktor kilép az udvarra. Fülel a mentőautó után. A leányka meggyónik, megnyugszik. Nézi a padlástengerdát és magában imádkozik. Anyja zokog. A kis testvérek rémülten néznek a kemence mögöl. A férj zsebkendőbe kötött pénzét ad az asszonynak az útra, mert az anya megy a leánnyal. Az anya észre se veszi, úgy kell szinte hozzákötöni. A doktor még magyarul valamit, Vikó bólogat, mintha értené, pedig valami másutt jár az esze. Végre az autó bűgosa hallatszik. Az ügyes apolók pillanatok alatt hadágyra helyezik. A doktor irást ad nekik a megyei kórházba. A leány valami nagy rettenéssel nyitja szemét a ház felé. Sietni kell. Az anyónak a nyakába lökik a nagykendőjét, mert ő most mindent elfelejt. Az autó berreg, az ut-hajlásnál felbűg, aztán a csönd és a rémület marad a kis ház körül. Vikó, ez a mindig-szótlan ember befordul az utcáról. Megy az istállóba. A jószágot meg se itatták a nagy felforulásban.

Egy eldobott rozsdás kaszába lépett a leány. Nem törődtek vele. Falun az ilyet kimossák, pókháló mésszel bekötik. Orvost csak láz esetén hívnak. Micsoda ostoba véletlen! Talán kis testvére játszott a kaszával, aztán almosan eldobta estefelé. A leány Bartina! Sanyival járt jegyben. Dolgos, jó leány — tűz és kedvesség. És mégis így kellett történnie. Végére is Isten engedte meg, aki a fűszállal is annyit törődik. Mi lehet a terve? Mert az ő szeretete partatlan tenger, ami hullámszik, nem csökken — és Vikó Mariét is körülfogja.

Több mint egy hónapra hazahozták a leányt. Levágták a fülláját. Mäskép nem lehetett megmenteni. Falábat adtak vele. Jön is az anyja és elzokogja a kórházi dolgokat, még keser-

Gyimesbükk község harca nyolcmillió lei értékű faérték megtérítéséért

A község javára kedvezően döntött az állammal szemben az ilfovi törvényszék. — A döntés elvi-jelentőségű és sok erdélyi községet érdekel

Csikszereda. Saját tud. Amint ismeretes, az agrárkiszajátítások során, sok olyan, nagyobb részt erdőbirtok került közigazgatási községek és városok tulajdonába, melyet közbirtokosságoktól és egyházközségektől vettek el. Így a Csiksomlyó, Csobotfalva, Csomortán, Taploca községeket magában foglaló úgynevezett Szent Péter egyházmegyétől, a csikszentdomokosi egyházközségtől, valamint a csikszentdomokosi székely közbirtokosságtól tizennégyezer holdnyi erdőt sajátítottak ki. Ebből a hatalmas értéket képviselő erdővagyonból hétezer holdat adtak Gyimesbükk közigazgatási községnek községi erdőként, tekintve, hogy a gyimesi csángók a kiszajátítás örökbérletben tartották az említett erdővagyon tekintélyes részét.

A hétezer hold erdő kiszajátítási árát 15 millió 245 ezer 729 leiben állapították meg a község terhére.

Azért ilyen magas összegben, mert az 1922-ben kapott erdőterületen nagyértékű haszonfá-állomány volt, melynek értékesítéséből nemcsak hogy megtérült volna a nagyösszegű kiszajátítási ár, hanem igen tekintélyes, többmillió alapot lehetett volna létesíteni a különben szegény község lakosainak községi pótló alól való tehermentesítésére. 1922-ben, a kiszajátítás megejtése után, nem vehette birtokába a község a hétezer hold erdőt, mindaddig, míg a kiszajátítási jegyzőkönyv jogerőre nem emelkedett, ami csak 1925-ben történt meg. Amint a közértesítés átvette az erdőt, megdöbbenéssel állapította meg, hogy annak mintegy 150 ezer köbméter puhafanyagát kitermelték és elszállították.

A kiszajátítási idő és a birtokbavétel ideje között eltelt három év alatt

nagy pusztítást vittek végbe a község részére kiszajátított erdőben különböző fakitermelő és fakereskedő cégek.

Gyimesbükk község eljárásága vizsgálatot indított és megállapította, hogy a fakitermelő cégek részére szabályszerű kitermelési engedélyt bocsátottak ki az állami erdőhatóságok azzal az indoklással, hogy az erdő egyrészt szű támadta meg és a bostrichus terjedésének megakadályozása érdekében feltétlenül és a lehető legnagyobb sürgősséggel ki kell termelni és elszállítani azt a mennyiséget, melyet kirtásra kijelöltek. Az erdészeti hatóságok arra hívatkoztak a vizsgálat során, hogy erre az intézkedésre nemcsak hogy joguk volt már hívatásukból kifolyólag is, mely feladatukként rójják rájuk az erdővédelmet, hanem azért is, mert a kiszajátítás időpontjától a birtokbaadásig a szóbanforgó erdőterület állami kezelésben állott és annak hasznosítása is az államnak volt fenntartva.

A 150 ezer köbméter fenyőt nyilvános árverésen adták el az állami erdészeti hatóságok. 7 millió 561 ezer 455 lei folyt be vételár címen. A hatalmas összegű vételárát az államkincstár vételezte be és azt a földművelésügyi és pénzügyi kormány használta fel rendkívüli kiadásokra. Természetesen Gyimesbükk községe nemcsak hogy tiltakozott ez ellen, hanem elkezdett harcot indított a közel nyolcmillió lei értékű faérték megtérítéséért. Azzal az indoklással, hogy a kiszajátítási ár 15 millió 245 ezer 729 lei összegében nemcsak a terület, hanem a rajta lévő fák értéke is felszámított, minden fórumot megjárta a község jogai érvényesítéséért.

Foglalkozott a kérdéssel a legfelsőbb közigazgatási tanács, az országos ügyvédtanács is,

azonban a község keresetét mindenütt elutasították. Ekkor a község vezetősége, dr. Zentai Ernő sepsiszentgyörgyi ügyvéd és Blénessy Sándor erdőmérnök javaslatára bírói útra terelte az ügyet.

A legfelsőbb közigazgatási bíróság megadta a község részére a perelhetési engedélyt az állam ellen. Az ügyet Bucurestiben tárgyalta az ilfovi törvényszék ötödik tanácsának Tănăsescu-Goroveanu bírósága és ítéletben kötelezte az államot, hogy Gyimesbükk községnek kiszajátítás útján adott erdőterület kitermelt faértéke címén fizessen 7 millió 561 ezer 455 lei, valamint fizessen igen jelentős összegű perköltséget is.

Nagyon érdekes és elvi jelentőségű a törvényszék indokolása.

Leszögezi az indokolás, hogy az agrártörvény rendelkezései értelmében kiszajátított földterületek nem jutottak az állam kizárólagos tulajdonába már azért sem, mert a kiszajátításnak másélu rendeltetése volt: községi erdőt létesíteni a közigazgatási községek törzsvagyonának gyarapítására és így jövedelmei fokozására. Tehát a kiszajátítás után a haszonvétel is azt, jelen esetben Gyimesbükk községet illette, amelynek részére a kiszajátítás eszközöltetett. Ha rendkívüli körülmények miatt sürgős ki-

A XV. század lángszavu szerzetese,

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCs KÁROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze **30 Lei**

termelésre volt szükség az erdőhatóságok szakmai véleménye alapján, akkor is a kitermelt és értékesített fa ára azt a községet illette volna, melyet a kiszajátítási érték mintegy tizenhátmillió lei összege terhel még ma is.

Bár a községre nézve kedvező döntés indokolása nagyon helytálló és méltányos jogi fel fogáson alapszik, mégis arra lehet számítani, hogy azt az állam fellebbezéssel támadja meg. Így most már minden reménye megvan a gyimesvölgyi csángó községnek, hogy a közel nyolcmillió lei készpénzt megkapja.

Ez az összeg aztán már arra is elég lesz, hogy a közel 16 millió leies kiszajátítási árat meg tudja fizetni, tekintettel arra, hogy az érvényben lévő törvényes rendelkezések szerint a kiszajátítási díjak államérvényű kötvényekkel is fizethetők. A nyolcmillió lei készpénzzel a mai árfolyamok szerint ugyanás 20 millió lei értékű kötvény vásárolható, ami azt jelenti, hogy a község nemcsak hogy megszabadul nyomasztó és súlyos terheléstől, hanem még további milliók értékek birtokába jut és most már tervszerűen kihasználhatja a véglegesen birtokába került hétezer hold erdőt.

Az ilfovi törvényszék döntése nemcsak a gyimesbükki csángó gazdákat és községet érdekli, hanem országos érdeklődésre tarthat számot, miután hasonló eset Erdélyben igen sok helyen fordult elő és így elvi jelentőségű.

Albert István

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradi egyházmegyek kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspáspástorunk védnöksége alatt az idei **pünkösdi** ünnepére zarándoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zarándoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait!

Indulás Nagyváradról: május 23-án d.e.

visszaérkezés: június 2-án reggel

A zarándokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Liubjana, Velence, Firenze, Róma

Részvételi díj személyenként 4950 lei

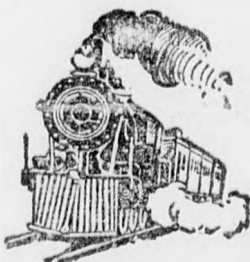
Ezen összegben bentfoglaltatik:

1. A teljes vasuti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyszeri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autó-körjárat.
5. Csomagok őrzése a velencei s firenzei állomáson, ki- a bevitele Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriiba. Ennek többletköltsége 1050 lei. — A másodosztályon utazók 1500 lei-vel többet fizetnek. **Jelentkezési határidő: 1939 május 10**

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. Az utlevél beküldésének határideje május hó 10. A részvételi díj egy-nyolc részre jelentkezőkor fizetendő, a többi rész május 10-ig fizetendő ki. — Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK” kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.)

A rendezőbizottság

Ingyenes orvosi kezelés a hadirokkantaknak, özvegyeknek és árváknak

Dés. Saját tudósítónktól. A város polgármesteri hivatala a napokban tette közzé a szamosi királyi helytartóságnak a rendeletét, mely szerint a hadirokkantak, hadiárva és hadiözvegyek betegségük esetén teljesen ingyenes orvosi kezelésben részesülnek.

Angol kereskedelmi küldöttség jön jövőhéten Bucurestibe

Bucurestiből jelenti saját tudósítónk: A jövő hét első napjaiban angol kereskedelmi küldöttség érkezik Bucurestibe Sir Frederic Leith-Ross vezetésével. A Financial News azt hiszi, hogy Anglia új és tértőlő egyezményt fog kötni Romániával. Román gazdasági körökben a Financial News cikkét utalásnak tekintik arra, hogy az angol-román tárgyalások a legutóbbi gazdasági események hatása alatt fognak lefolyni.

Egy amerikai biztosító társaság halvanezer emberrel gazdálkodik földjein

Newyorkból jelenti: Kansas államban, a világ legnagyobb életbiztosító társasága, a Metropolitan Life Insurance Co. olyan nagy földdarabon gazdálkodik, hogy abból Newyork és Los Angeles között egy mérföld szélességű földcsíkot lehetne alakítani. 50-60.000 embert tart el ez a földcsík, amelyet mezőgazdasági terveződés alapján művelnek. Ilyen nagy földterületre szóló gazdálkodási programot magánvállalkozás még sohasem dolgozott ki, hanem csak állam. De amíg az amerikai kormány milliókat veszít farmereken, addig a Metropolitan és bérlői egyetlen évben 12 millió dollár tiszta jövedelmet értek el.

A biztosítótársaságok legtrikábban kezelnek mezőgazdasági birtokot, erre csak Olaszországban van példa, ahol a Generalinak vannak nagy földbirtokai. A Metropolitan Life is szükségéből lépett erre az útra, a föld akkor szakadt nyakába, amikor a mezőgazdasági krízis nyomán Kansas állam gazdái nem tudtak fizetni. A Metropolitan akkor átvette a földeket, parcellázta és bérbeadta oly módon, hogy a bérlő farmerek meg is szerezhették az általuk művelt földeket.

Ma egész Amerikában a legjobb termelési eredményeket a Metropolitan által bérbeadott földeken érik el. A kanzasi földeket a tőke egészséges munkamegosztás alapján dolgozik együtt a munkával. A természételek emelkednek, a farmerek elégedettek, sorra megveszik az általuk bérelt földeket. Tönk szélén álló, elhanyagolt farmok helyén most viruló gazdaságok és majorok állanak, ahol elégedett földművesek élnek.

Beck ezredes, Lengyelország külügyminisztere londoni látogatásakor megtekintette az ottani híres repülőteret is.

Huzás
április 15.-én.

NÉHÁNY NAP MULVA

a 19. SORSJÁTEK TIZMILLIÓKAT oszt szét a II. osztály huzása alkalmával.

NE FELEJTSE EL megvenni sorsjegyét, amely Önt is milliómossa teheti.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK
II. OSZTÁLY

BEVONULTAK!

Ha nem újították meg sorsjegyüket, üzenjenek azonnal haza, hogy megújítsák, hogy résztvehessenek a 19. sorsjáték II. osztályának a huzásán.

Tárgyalások kezdődnek Németország és Lengyelország között a vitás kérdések rendezésére

A berlini lengyel követ Varsóba utazott a német követelések öt pontból álló szövegével

Londonból jelenti: A Daily Telegraph berlini jelentés alapján közli, hogy Lipszky berlini lengyel nagykövet kedden elutazott a német fővárosból Varsóba. A lengyel nagykövet előzőleg több ízben tárgyalt Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterrel és Varsóba magával vitte a német követelések pontos megszövegezését. A német követelések öt pontja a következők:

1. A lengyelországi német kisebbség helyzetének megoldása.
2. A danzigi tartomány visszacsatolása

Németországhoz.

3. Lengyelország engedje meg, hogy egy autópályát építsenek a korridoron keresztül.

4. Németország egyes területi kiigazításokat igényel azokon a részeken, amelyeken németek laknak.

5. Németország a fenti követelményekről kívül még bizonyos engedményeket kér.

A Daily Telegraph tudni véli, hogy a lengyel kormány válaszában megérkezéséig Németország függőben tartja a német-lengyel egyezmény felbontására irányuló szándékát.

A szlovák kormány és a német népcsoport

Pozsonyból jelenti: A szlovák kormány és a német népcsoportok között ismét kiéleződött a helyzet. A feszült viszonyt Mach Sandor sajtóminiszter nyilatkozata idézte elő. Mach kijelentette, hogy a szlovák néppártot, amelyet Hlinka párt néven ismernek, közelebbről állampárttá nyilvánítják és olyan helyzete lesz, mint Olaszországban a fasiszta és Németországban a nemzeti szocialista pártnak. Közölte azt is, hogy a szlovákiai magyar és német népcsoportok pártjainak működését, illetve önállóságát megszüntetik a két pártot beolvasszák az állampártba, ahol, mint alosztályok működnek tovább. Ezek a népcsoport alosztályok teljesen külön vezetést

kapnak és élükön egy-egy általuk kijelölt vezető fog állani.

A német párt vezetői azonnal tiltakoztak Mach szlovák sajtóminiszter beszéde ellen és kijelentették, hogy ez a terv az ellentétben áll azokkal az ígéretekkel, amelyeket Tiso miniszterelnök a múlt év novemberében tett a szlovákiai német népcsoportnak. Akkor biztosította a német népcsoport önálló működését és kijelentette, hogy a szlovák állam más népcsoportok beolvasztására nem törekszik. A tervezett állam-pártba való besorozás azonban nem egyéb, mint a népcsoportok külön nemzetiségi létének a megszüntetése.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félre 450 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postafutárképzési csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Szép napos idő tovább marad, a hajnali fagy gyengül.

Zürichi nyitás. Párizs 11.803, London 20.87 fél, Newyork 446, Brüsszel 75, Milánó 23.45, Amsterdám 236.60, Berlin 178.80, Varsó 84, Belgrád 10, Bucuresti 330.

P. DUDÁS MIKLÓS LETT A HAJDUDOROGI CÖRÖG KATOLIKUS PÜSPÖK. Budapestről jelentik: XII. Pius pápa a hajdudorogi görög szerzetes-római katolikus magyar egyházmegye új püspökévé P. Dudás Miklós Mihály bazilita szerzetest nevezte ki.

Primícia. Temesvár. Saját tud. Kollmer János újművés, akit Pacha Agoston dr. megyéspüspök husvét hétfőn szentelt pappá Kisörszén, ugyanott — szülőhelyén — mondja vasárnap előző szentmiséjét. A manduktori tisztelt Wild József kisörszi plébános tölti be, az ünnepi szónoklatot Funck Ferenc nagyjécsai plébános — aki Kisörszről származott el — mondja.

ŐSI SZERTARTÁS SZERINT SZENDELTEK APÁTTÁ A MAGYAR CISZTERCI REND FEJÉT. Budapestről jelentik: Húsvét hétfőjén ősi szertartások közepette szentelték apáttá **Endrédi** Vendelt, a magyar ciszterci rend fejét. A fényes szertartást **Szerédi Jusztinián** magyar herceggímás vezegte. Az avatáson résztvettek az ország minden részének kiküldöttjei. A kormányt **Hóman Bálint** kultuszminiszter képviselte.

Elhunyt iskolanővérek. Temesvárról jelenti saját tud. A Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek lippai Terézianum aggokházában elhunyt **Ladányi Mária** Jozefa iskolanővér, tanárnő, hetvenöt éves korában. Az elhunyt iskolanővér annakidején éveken át Temesvárott működött, mint tanárnő, majd ugyanilyen minőségben Lugoson is, ahol utóbb a zárda főnöknője lett. Tanárkodása utolsó éveit Lippán töltötte, szülővárosa zárdájában. Ugyancsak a lippai zárdai aggok otthonában hunyt el **Wirtsch Mária** Mathea hetvenhét éves gazdasági nővér.

Újabb súlyos erdőbüntetéseket rótt ki a bíróság több csiki székellyé gazdára. Csikszereza. Saját tud. Egy-egy tárgyalási nap 180—200 erdőkihágási ügy kerül tárgyalásra a csikszerezei járásbíró előtt. Természetesen a bíróság teljes bizonyító erejűnek tartja a hatóságj erdőőrök által felvett kihágási jegyzőkönyveket és csak úgy záporoznak a legtöbb esetben pénzbüntetésben kirótt bírságok, melyek azonban szabadszolgáltatásra átváltoztathatók nemfizetés esetén. Ima mutatónak néhány eset a sok közül: **Bodor Károly** gyimesközéploki csángógazdát öt napi elzárásra és 600 lei pénzbüntetésre, **Szöcs György** gyimesbükkői gazdát 2080 lei pénzbüntetésre, **Tirma Gyula** kászoniimpéri gazdát három napi elzárásra és 600 lei pénzbüntetésre. **Timár Péter** gyimesföldi gazdát öt napi elzárásra és 1000 lei pénzbüntetésre ítélték. Egy-egy ilyen tárgyalási napon kirótt pénzbüntetés összege sokszor eléri a háromszázezer leit, amely azonban a gyakori büntetési mértéklékek és kegyelmi rendelkezések következtében olyan összegre csökken, melyet még a szegényebb gazdák is megtudják fizetni.

AZ ELŐADÁSOK KEZDETE A BÁNSÁGI NOTRE-DAME ISKOLÁKBAN. Temesvár. Saját tud. A Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek bansági iskoláiban — miként közlik — április 17-én, hétfőn, kezdődik az előadás. A bennlakó növendékeknek már előtte való napon, vasárnap, kell megjelenniük az internátusokban.

Súlyos szerencsétlenség ért egy gazdaembert. Szatmárról jelentik: **Merk Miklós** körtvélyesi gazda fát fuvarozott haza az erdőből. Utközben a lovak megijedtek, elragadták a szekert és a szekér mellett haladó gazdálkodót odanyomták egy utazó fához. **Merk** ballába a fátörzs és a szekér közé szorulva, eltört. A szerencsétlenül járt gazdálkodót a szatmári kórházba szállították.

Vakmerő éjszakai támadás Nagyváradon.

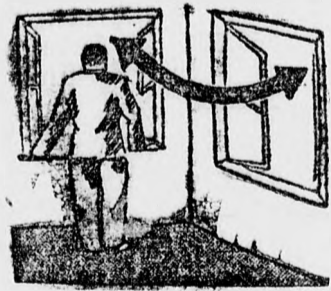
A keddről ezerdára virradó éjszakán egy róa után vakmerő támadás történt Nagyváradon. A merénylet áldozata **Haraszi Imre** 37 éves villamos üzemi munkás. **Haraszi** egyedül ment hazafelé a Vesta-gyár közelében levő **Platon-utcai** lakására. A Pogány telep mellett négy sötét külsejű, először jól öltözött fiatalember állotta útját, botokkal azvba-főbe verték s közben az egyik támadó zsebkészével fején két helyen is megrúgta. **Haraszi** Imrét jóval később találták meg a járőresek vértől borítva. Azonnal értesítették a mentőket, akik a súlyosan megsérült embert beszállították a Biharmegyei Közkórházba. Az éjszakai merénylet ügyében a rendőrség szűk körű nyomozást vezetett be.

AZ ÉV SZÁZADI NAPJAINAK KERTÉSZETI JELENTŐSÉGE. Április hónap második hete nevezetes időpont a kertészkedő gazdák számára. Ugyanis ekkor vetik el a hideg iránt érzékenyebb magvak közül az ugorka, tök és dinnyé magvakat. Az időpont természetesen összefüggésben áll a különböző vidékek éghajlatával is. Hidegebb vidékeken csak **Szentgyörgy napja** tájékán vetik el a könnyesebb magvakat. A leghevesebb az — ha védett helyen, vagy melegágyban megfelelő módon, például gyephantban előre neveljük a fiatal növényeket és csak május hónapban ültetjük ki állandó helyükre. Így sokkal hamarabb kapunk termést, mintha kezdetül fogva a szabadföldben neveljük volna a növényeket.

Átszervezték a gyergyószentmiklósi és maroshévízi közös Temetkezési Egyesületet. Csikszereza. Saját tud. Addig, míg az ipartestület meg nem szüntették, ennek keretében működött a gyergyószentmiklósi és maroshévízi Temetkezési Egyesület és igen áldásos tevékenységet fejtett ki tagjai elhalálozása alkalmával a családok nyújtott temetési segélyek folyósításával. Az ipartestület feloszlásával elvesztette jogi személyiségét a Temetkezési Egyesület is, úgy hogy a fennálló törvényes rendelkezések érteimében át kellett szervezni, illetve újraalakítani. Ez a napokban meg is történt a **Novák Béla** elnökletével tartott közgyűlésben. A közgyűlés elfogadta az alapszabályokat, majd megválasztotta a tisztikart. Elnök lett **Novák Béla**, alelnök **Matta Károly**, jegyző **Varga János**, pénztárnok **Wollmann Oszkár**, igazgatósági tagok **Stengel Károly**, jegyző **Varga János**, pénztárnok **Wollmann Oszkár**, igazgatósági tagok **Stengel Károly**, **Madaras Agoston**, **Kary Albert**, **Udvarny Károly**, **Demeter Vencel**, **Schuller Károly**, **Miklé István**, **Varga János**, **Szentpétery László**, **Bakos Ferenc**, **Kölmöte József**, **Deutschek István** Gyergyószentmiklósi és **Cristea A. Sándor**, **Moldovan János**, **Császár István** és **Zélig Mihály** Maroshévízi.

Tengeri szörny került a halászkok hálójába. Londonból jelentik: A Boston halászhajó a Tóke-hal-fok környékén kivetette hálóját. Nemeokára irtózatos iörés ráta meg a hajót és a fedélzetre huzott hálóban egy 7 és fél méter hosszú tengeri szörny vergődött. **Cole kapitány** és 19 tagú legénysége fejezékkel, késekkel és dorongokkal támadt a szörnyetegre, amely irtózatos erájú farkaspánsaival szilánkokká forgácsolta az árbócokat és a fedélzet korlátjait, s majdnem felborította a hajót. Csak hosszú és elkecseregett küzdelem után sikerült a szörnyeteget megölni. Tetemet a tengerbe dobták. A kapitány azt hiszi, hogy bálna volt, a legénység eddig ismeretlen fajú cápának tartja.

Há léghuzatba kerül...

Ez az úr léghuzatban áll. Ha nem dörzsöli be magát **Carmol**-al, hogy elejét vegye esetleges gripának, hűlésnek vagy idegfájdalmaknak, úgy rosszul fog járni.

*) **Carmol** a legjobb bedörzsölőszer meg-hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és táz ellen

* **A prostata megbetegedéseinek kezelésében** a rendkívül enyhén ható természetes „**Ferenc-József**” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral — gyakran nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy széketétet biztosít és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Temetés. Tüske **Ferenc** nyugdíjas Nagyváradon meghalt 64 éves korában. Temetése április 13-án délután 4 órakor lesz az **Óssi-temetőbe**. — **Varga Bálint** szabómester 73 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése április 13-án délután 6 órakor lesz a **Rulikovszky-kápolnából** (Caritas.)

Üngyilkos orvos. Temesvár. Saját tud. **Albétz István** dr. orvos, a helybeli Carlton-szállóban üngyilkosságot követett el. Az ablak kilincsére felakasztotta magát. Bucsulevet nem hagyott hátra. Ujszentannán lakott, ahol körörmes volt. A negyvenhét éves orvos holttestét Ujszentannára szállították, ahol a temetés végbement.

A Nagyvárad-Ujvárosi Református Énekkar vezetősége közli, hogy a folyó hó 15-re tervezett zászló-avató ünnepélye közbejött akadályok miatt egyelőre elmaradt.

Vakok bridszpartija a mikroton előtt. Az angol rádió is közvetíti azt a bridszversenyt, amelyet négy et-dunetani háborus vak játszik a newcastlei válogatott bridsz-csapatával. Braille-jelzésű kártyákat használnak a mérkőzésen. A rádió bemondója minden lépést bejelent a mikroton előtt. A vak hadirokkantak bridszklubja körülbelül egy évvel ezelőtt alakult meg. Kétüzenet játszanak, a vakokra általában jellemző erős figyelemkoncentráció a bridszjátékban is előnyösen érvényesül.

A BALATONFÜREDI ORVOSHÉT ELŐADÓI. Budapestről jelentik: Május 15-től 21-ig a balatonfüredi orvosok előadásait — eddigi értesítések szerint — a következők fogják megtartani: **Ángyán János** (Pécs), **Bakay Lajos**, **Bóka Zoltán** (Debrecen), **Burger Károly**, **Hainiss Elemér**, **Miskolczy Dezső** (Szeged), **Verebély Tibor** egyetemi ny. r. tanár, **Schmidt Ferenc** egyet. ny. rk. tanár (Balatonfüred), **Barla Szabó József**, **Borsos László**, **Haynal Imre**, **Udvardy László** (Debrecen) egyet. m. tanár, **Szuvóváthy Imre** e. ü. főtanácsos, **Sümegi József** e. ü. tanácsos (Balatonfüred), **Perényi Gábor** egyet. tanársegéd és **Steiger Kazal** Dezső kórházi főorvos. Orvoshallgatók jelentkezhetnek a balatonfüredi fűrdőigazgatóságnál.

Hatóságilag megállapított élelmiszer-árak Désen. Saját tud. Liszt 0, 4, 5, 5 és feles nagyban: 9, 8,25, 7,75, 6,75 lei kilónként. Kicsiben 50 banival drágább kilónként. Kenyér: 8,25, 8,75, 7,50, 6,50 lei kilónként. Azok a pékek, akik a vevő kérésére barna kenyeret nem tudnak készíteni, 6,50 leies árban kötelesek jobb minőségű kenyeret adni. Tej literenként: tehéntej 4,50, di-valytej 5,50 lei, házivaj 50—60, teavaj 90—100, juhsajt 32—34, tehéntúró 10—12, vegyestúró 23 lei, tejföl 18 lei kilónként. Húsféle: Marhahus 20 lei, szopóborju 27, sertésbőr kóvér 30, sertés-hus sovány 29, zsír 42, háj 37, szalonna 35, nő-vendék borjúhús 24, juhús 18, bivalyhus 14, szalonna füstölt, piacon 52, kereskedőknél 54 lei kilónként. Hal: ponty 40, harcsa 40, apróhal 25. Jég kilónként 1 lei. — A polgármesteri hivatal nyomtatékosan felhívja mind az eladók, mind a vásárlók figyelmét a hatóságilag megállapított árak szigorú betartására. A rendelet ellen vétőket a törvény szigorúan megbünteti.

A MEGÁSOTT SÍRGÖDÖRBE ZUHANT ÉS MEGHALT EGY NYOLCÉVES KISLEÁNY. Szatmárhegyről jelentik: Megdöbhentő, halálosvégű gyermekszerencsétlenség történt Szatmárhegyen. **Fehér Antal** hegyi gazdálkodó **Ida** nevű 8 éves kislánya, több gyermekkel együtt a falu temetőjében játszadozott. A gyerekek egy frissen megásott, nyitott sír körül szaladgáltak. A sír mellé már oda volt rögzítve a fejfa is. Szaladgálás közben a kis **Fehér Ida** elcsúszott és beleesett a nyitott gödörbe. A következő pillanatban a sírgödör szélén megrögzített nehéz fejfa a mélybe zuhanva a gyermek fejére esett. A vastag fejfa szétrombolta a 8 éves kislány fejét. A szerencsétlen gyermek szörnyethalt. A gyermektragédia Szatmárhegyen osztatlan részvételt váltott ki.

A nagyvárad-i Iparosok Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy **Kovács Róza**, **Futó Imréné**, özv. **Kiss Kálmenné**, **Malozsák János**, **Czeglédy Károly**, **Ruff József**, **Tóth Sándor**, **Zimányi András**, özv. **Hanaki Tivadarné**, **Eder Ferenc**, **Deák János**, **Pusztai Lajosné**, **Orbán József**, özv. **Puskás Miklóné** és **Bondra Pál** (501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, és 515-ik) tagjaink meghaltak. Ezért az esedékesé vált 10, illetve 11 lei minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőnknek. Az elnökség.

CONVOCARE.

Institutul de Credit al Reuniunii Poporale S. A. Oradea își va ține a **XVI-a adunarea generală ordinară** în ziua de 16. Aprilie 1939, Duminică, la orele 12 și 1/2 în sala mică a Cercului Catolic, Oradea, Str. Reg. Carol II., No. 5., la care avem onoare a invita pe Onor. acționari.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul consiliului de administrație, prezentarea bilanțului și conturilor finale de pe gestiunea anului 1938.
2. Raportul comitetului de cenzori, descercarea direcției și comitetului de cenzori.
3. Distribuirea beneficiului net.
4. Alegerea membrilor în consiliul de administrație.
5. Alegerea cenzorilor.
6. Eventuale propuneri.

Extras din statute: In adunarea generală nu-și poate executa votul decât acționarul care cu 3 zile înainte de adunare și-a depus acțiunile la casieria institutului.

Dat, Oradea, la 7. Martie 1939.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

MEGHIVÓ.

A Népszövetségi Hitelintézet R. T. Oradea 1939. április hónap 16-án, vasárnap délelőn 12 és 1/2 órakor tartja a **XVI-ik évi rendes közgyűlését** a Katolikus Kör kistermében, Str. Regele Carol 5. szám alatt, amelyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése, az 1938. évi mérleg és szárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése, a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
3. A tiszta nyereségre vonatkozó határozathozatal.
4. Az igazgatósági helyek betöltése.
5. A felügyelőbizottsági tag helyének betöltése.
6. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályból: A közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, aki a közgyűlés előtt 3 nappal a részvényeit intézetünk pénztáránál letette.

Oradea, 1939. március 7.

AZ IGAZGATÓSÁG.

VAGYON

MERLEGSZÁMLA 1938. december 31.

TEHER

Készpénz:			Alaptőke		20,000.000
a pénztárban		332.469	Tartalékalap:		
Bankoknál rendelkezésre áll, belföldön		2,683.693	Alapszabályszerű tartalék	320.000	
Értékpapírtárca:			Amortizációs alap:	1,450.000	1,770.000
Román címletek:			kétes követelésekre *		
Allandó jövedelemmel — Tárcaiban			Realizálatlan árfolyam-különbözet értékpapíroknál		94.429
Allampapírok v. n. 90.000.— n. é. v. r. 38.610.— t. é.		38.610	Tisztviselői nyugdíjalap		530.000
Tartalékalap értékpapírjai:			Betétek könyvecskékre:		
Allampapírok — Tárcaiban v. n. 347.000.— n. é.		287.316	Belföldön:		
Váltótárca:			Új betétek	5,577.291	
Belföldön fizetendő, tárcaiban; —			Régi betétek	5,926.290	11,503.581
Külön fedezet nélkül	2,615.607		Hitelezők belföldön:		
Különböző fedezettel	1,211.910	11,550.183	Újak		33.530
Jelzálog fedezettel	7,722.666		Fel nem vett osztalékok		110.062
Adósok:			Különféle számlák		15.235
Belföldön fizetendő, tárcaiban:			Átmeneti számlák		100.051
Jelzálogfedezettel	2,628.953	5,002.173	Tiszta nyereség:		
Különböző fedezettel	2,373.220		Áthozat mult évről	120.832	
Konverziós adósok:			Folyó évi nyereség	799.817	920.649
Lecsökkentett tőkeösszeg, a tárcaiban		15,166.418			
Különféle számlák		16.675			
		35,077.537			
					35,077.537

Az év végén Lei 1,147,330
Ez évi hozzájárulás Lei 302,450
Összesen: Lei 1,450,000

VESZTESÉG NYERESÉG-VEZTÉS SZÁMLA 1938. december 31. NYERESÉG

Adminisztrációs költségek:			Nyereségáthozat mult évről		120.832
Fizetések és javadalmazások	393.171	579.058	Beszeeett kamatok:		
Különféle költségek	185.887	50.573	Váltókölcsonök után	937.782	
Adók és illetékek			Adósoktól	1,110.430	2,048.212
Fizetett kamatok:			Értékpapírtárca jövedelme:		
Betétek után		368.651	Lejárt szelvényekből		17.947
Amortizációk:			Különféle jövedelmek		34.390
kétes követelések tartalékára		302.450			
Tiszta nyereség:					
áthozat mult évről	120.832	920.649			
folyó évi nyereség	799.817				
		2,221.381			2,221.381

Oradea, 1938. december 31.

Linczinger I.
cassier — pénztáros.

Zöldy Bartolomeu
director administr. — ügyvezető-igazgató.

Gremsperger Camil
exp. contabil.

DIRECȚIUNEA — IGAGZATÓSÁG:

Dr. Schriffert Béla
președ. — elnök.

Vittkó Vilhelm, Dévald Ladislau, Vasas Ștefan,
Wallner Victor, Dr. Patzko Elemér, Pintér Ștefan.

CENZORI — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Dr. Andriská Josif
președ. — elnök.

Pop Joan exp. contabil,
Szakáts Anton, Szabó Béla.

Színes pósta

A mesterséges rádium

A Nobel-díjas Joliot nyilatkozik legújabb felfedezéséről

MEGBÜNTETIK A JAPAN BORBÉLYT, HA ELREJTI A LEVAGOTT HAJÁT

Tokióból jelentik: A japán kormány rendeletet adott ki, amely hathavi fogházal bűnteti azt a borbélyt, aki nem szolgáltatja be a hatóságoknak az általa levágott emberi haját. A haj hulladékot ugyanis a hadvezetőség nyerges párnázásához használja.

ELFOGYOTT A MILLIÓ, JÜHET A MATRÓZ- MESTERSÉG

Két évvel ezelőtt Henry Doncieux, egy francia teherhajó matrózaorsjegyen egymillió frankot nyert. Rögön otthagya állását, házákat, mulatókat, jachtot, gépkocsit vásárolt, pénzt derűre-borúra kikölcsönözte. Két esztendő folyamán oly alaposan tönkrement, hogy az már egyenesen példaképül szolgálhat mindenkinek. A hónap elsején a volt matróz, kifogástalan finom ruhába öltözve, megjelent a marseillei állástalan tengerészek otthonában, felkereste az igazgatót és így szólott hozzá: — Uram. Az Isten adott nekem egymillió frankot. Ezen frank kivételével ezt a pénzt elköltöttem. Az ezer frankot az elpuészult tengerészek egyesületé javára adom. Most pedig kérem, helyezzenek vissza a hajómra — matróznak.

Kérése soronkívül teljesült és a milliómos matróz most megint a köteleket olajozza a fedélzeten.

VAN MÁR RÓZSA TÖVIS NÉLKÜL

Newyorkból jelentik: Grillo Miklós olasz ezerművész (Connecticut állam) kerítésnek sikerült tövisnélküli rózsát kitenyésztenie. A közmondás megcafolását vélszázados lankadatlan munka, tenyésztés és keresztelés előzte meg. Az első teljesen tövistelen rózsátó hajtását Grillo Hollandiából bevitt rendkívül erős rózsátóba oltotta. A 60 centiméter magas tövistelen rózsátó pompás vérvörös rózsákat hajt.

PAPAGÁJOK A MIKROFON ELŐTT

Az angol rádió néhány hónappal ezelőtt papagájokat szólaltatott meg a mikrofon előtt. Azóta a rádióhoz százával érkeztek levelek papagájtulajdonosok részéről, akik a legközelebbi bemutatóhoz ajánlják saját madaraikat, természetesen mind azzal kérkednek, hogy az ő papagájuk a legkülönb előadóművész. A rádió szakemberei meg is hallgatnak több „jelöltet” s kiválasztottak két papagájt a versengők sorából. A sztrókat úgy szoktatják a mikrofonhoz, hogy kalitkájukba a mikrofonhoz hasonló készüléket helyeznek el, amellyel az állat lassanként megharatózik.

A TAVOLBALÁTÓ HÁLÓZAT TERVSZERŰ KIÉPÍTÉSE

(V. V.) A német birodalmi posta elhatározta, hogy a nagyobb távolbalátás igénybevétel érdekében kiépíti a német hálózatot. A berlini állomások berendezése jelenleg már a berlini lakosság, valamint a környéket látja el, ami kb. 10 millió lakos számára elegendő. A közép-német területen egy nagy állomást rendeztek be a Harz hegyvidéki Brocken nevű hegyen, egyet a Taunus hegységben Feldberg nevű hegyen, ezeknek a vevő állomásoknak hatótávolsága kb. 80-100 kilométerre terjed. Nyugat-németországban Köln városában építenek ilyen állomásokat, amely kb. nyolcmillió lakos igényeit kielégíti, ehhez az állomáshoz bekapcsolnak még mellékvezetéseket, úgy hogy a német távolbalátás nemsokára az egész világon vezetni fog sűrű hálózatával.

A nagyváradi mozgókép- színházak műsora:

APOLLÓ: TRADER HORN.
CORSO: A DZSUNGEL FEJEDELME.
DORIAN: SZUEZ

Nemrégiben feltűnő hír jelent meg a francia lapokban. A két Nobel-díjas francia tudós, Frédéric Joliot és felesége, Irene Joliot-Curie, a nagy Curie-házaspár leánya, megtalálta a mesterséges rádium előállításának titkát.

Ha meggondoljuk, milyen hatalmas eredmények fűződnek a Curie-házaspár csodálatos felfedezéséhez és milyen felbecsülhetetlen jótéteményeket köszönhet az emberiség a rádiumnak, érthető az az izgalom, amely ezt a hírt fogadta.

A rádium felfedezése és annak alkalmazása a rákgyógyítás terén és az orvostudomány különböző területein csodálatos eredményt jelentett. De az eredmény csak biztató ígéret maradt mind-ezidáig, mert hiszen a rádium csak olyan kis mennyiségben állott a tudomány rendelkezésére, hogy nagymértékben megnehezített annak tömeges gyógyító alkalmazását. Ezért felbecsülhetetlen ez a felfedezés, amiről hírt adtak a francia lapok. Ez azt jelenti, hogy egyszerre óriási lendületet vehet a rádium felhasználásának tudománya. Az egész emberiség, amely már hatalmas tudományos fegyvert kapott a rádium felfedezésével a minden eddig ismert eredményesebb fegyverhez jut mindazonokon a területeken, amelyekben ma már a rádium áldásos hatása érezhető.

Érthető, hogy a világsajtó legkiválóbb képviselői ostromolják a Joliot-Curie házaspárt információért. Ez a két puritán tudós azonban bezárkózik laboratóriumába és idillikus sceaux-i villájába. A laboratóriumban elfeledkeznek a háborgó világ keserveiről, a sceaux-i villában pedig a laboratórium gigászi áramfejlesztő gépéről és elektronjairól. Ebben a villában Frédéric Joliot és Irene Joliot-Curie megszüntetik világhírű tudósok lenni. Valamilyen meghatározó egyszerűséggel és szeretettel merülnek bele azokba a problémákba, amelyeket két pompás gyermekük — a 12 éves Heléné és a hat éves Pierre — nevelése rájuk.

Beszél a fiatal tudós.

Frédéric Joliot többször beszélgetés során elmagyarázta, mi igaz a francia újságok híradásából és mit jelent az új felfedezésük.

— Közel tíz éve tudjuk, — mondotta a közvetlen modoru fiatal tudós, aki külsejében sokkal inkább emlékeztet egy ruganyos sportemberre, mint arra a tudósajtára, amilyenek általában a Nobel-díj kitüntetettjeit elképzeljük — mit jelent a mesterséges rádióaktivitás. Hála gazdag poloniumforrásainak, — rá jöttünk, hogy a neutronok végtelen könnyűsége kis magvacsokákat lövelnek ki. A felfedezésünket követő esztendőben Amerika és Anglia tudósai előbbünk vágtak. Sokkal kitűnőbb felszerelésük volt, mint nekünk. Ez lehetővé tette számunkra a „testek” mesterséges átalakítását.

Két módszerre esküdtek a világ tudósai. Az egyik igen magas, 500.000—1.000.000 volt feszültségű generátoroknak a használata volt. A másik módszer a sziklotronok alkalmazása, hogy az atomrészeket 50.000 voltos feszültség alatt etaponként gyorsuló mozgásba hozzák. Ezeknek a kísérleteknek csodálatos eredménye az a megállapítás, hogy az így mesterségesen előállított kilévelt testek csövájával sokkal intenzívebb rádió, aktív hatású, mint a legerősebb ilyen hatású ismert természetes rádióaktív testek.

— E felfedezés után a véletlen juttatott közelebb célunkhoz. Ilyen véletlen felfedezés adta kezünkbe a kulcsát annak, hogyan emelhetjük fel a feszültséget 500.000 voltól 1.200.000 volttra.

— Hogy ma már tudunk-e mesterségesen rádiumot előállítani? Nem! Ilyen formában ez nem áll. De annyi igaz, hogy készülékeink ma már lehetővé teszik számunkra olyan sugarak előállítását, amelyeknek hatása vetekedik a természetes testek hatásával. Ez már magában nagy eredmény. Különböző laboratóriumokban öt olyan készülékünk van, amelyek készen állanak a munkára. Eddig soha el nem ért feszültség mellett képesek ilyen természetű sugárzások előállítására.

— Minthogy pedig mesterséges rádióaktív elemeket sikerült a multban előállítani a természetes rádióaktív testek által kibocsátott sugarakkal, a fentebb részletezett eredmények a mesterséges uton és komoly mennyiségben előállított rádióelemek gyártását jelentik.

— Meggyőződésem, nincs messze a nap, amikor a mesterséges rádióaktivitás a praktikus orvostudomány felhasználásának területére kerül és új,

eddig ismeretlen lehetőségekre világít rá.

— Nem hiszek a csodákban — válaszolta a fiatal tudós. — Nem szabad azt hinnünk, hogy már holnap csodálatos rádiumpillulákat tudunk gyártani, amelyeknek egyszerű lenyelésével gyógyíthatjuk, — mondjuk a rákbetegséget és ezzel kiírthatjuk az emberiségnek ezt a rettenetes átkát. Azt is hozzátehetem, ma még nem lehet pontosan állítani, hogy a mesterségesen előállított rádióaktivitásnak a gyakorlatban milyenek az eredményei.

— De ennek a vizsgálata nem is a mi feladatunk. Gondoljunk csak a veszetzég elleni szernum, vagy a Röntgen-sugarak, sőt, hozzátehetjük magának a rádiumnak a felfedezésére. Azok, akik eljutottak ezekhez a felfedezésekhez, talán maguk sem álmolták azokat a döntő lehetőségeket, amelyeket ma már mindnyájan ismerünk. De hiszen éppen ez a kutató tudós mesterségének szépsége, dolgozunk, hogy áthatoljunk a természet misztériumain s néha egyenesen váratlan eredményekre jutunk.

— Egyelőre elégedjünk meg azzal, hogy sikerült olyan mennyiségű gamma-sugarat előállítanunk, amelyeknek előállításához eddigi ismereteink alapján 30 gramm természetes rádiumra lett volna szükség. Az eredmény orvosi felhasználása, előreláthatólag, hamarosan bekövetkezik. Ebben az esetben a rák gyógyításának problémája lényegesen egyszerűbbé válik.

— Hiszen már a csekély mennyiségű rádium is, amely kórházaink birtokában van, jelentős gyógyító eredményekre képes. Természetes, távolról sem elegendő, hogy évenként meggyógyítsa azt a 2000 beteget, akin a rák tünetei mutatkoznak. Ennyire tehető egyedül Franciaországban évenként a rákmebetegedések száma. De ha sikerül rendszeres alpra helyezni a mesterségesen előállított rádióaktív testek gyártását, kétségtelenül hatalmas léptekkel közeledünk a rák problémájának végleges megoldásához.

— Mikorra várható ez az eredmény?

— Erre a kérdésre nagyon nehéz válaszolnom. Egyelőre még időre, sok-sok pénzre és nem kevesebb türelemre van szükség.

Frédéric Joliot-Curie bucsuzás előtt végigvezet a laboratórium óriási gépezetei között. Megbámuljuk a tizennégy méter magas ciklotron és azokat az óriási fémcsőveket, amelyeknek testében az emberiség szenvedő millióinak eseménye születik.

SZÍNHÁZ

A Thalia szintársulat együttesének szereplése Nagyváradon

Csütörtök délután 5 órakor: Francia szobalány. Olcsó helyárakka'.

Csütörtök este 9 órakor bucsueloadás. Művészpár rodor László legújabb pompás vigjátka. Erényi, Beness, Paál, Feledi, Mészáros, Nagy, Tóth Lantos, Szabados, stb. a főszerepekben.

A színházi iroda közleményei:

— A Thalia prózai együttesének bucsueloadásai. Ma, csütörtökön két előadás keretében bucsuzik Nagyvárad közönségétől a Thalia színház kiváló prózai együttese. Két előadás lesz a színházban. Délután 5 órakor olcsó helyárakkal a mult ciklus nagysikerű ujdonsága, a Francia szobalány lesz műsoron, teljesen a bemutató előadás szerinti, míg este 9 órakor Fodor László legújabb pompás vigjátéka, a Művészpárnak lesz bemutató előadása, egyben bucsueloadása is. A Művészpár az idei szezon egyik legnagyobb sikere, Budapesten szériás előadásokat ért meg, valamint Kolozsvárt is a Thalia együttese olyan kiváló előadásban hozta színre, hogy egyik nagy eseménye volt az évnek. A Művészpár főszerepeit Erényi Böske, Beness Ilona, Pál Magda, Feledi Éva, Mészáros Béla, Nagy István, Tóth Elek, Lantos Béla és Szabados Árpád játsszák.

— Francia szobalány olcsó helyárakkal csütörtökön délután 5 órakor kerül színre elsőző olcsó helyáru előadásban.

LEGUJABB

A német-lengyel viszony rendezése tekintetében fontos események várhatók

Lipszky berlini lengyel követ Varsóban közölte a német követeléseket. Beck külügyminiszter tárgyalásra kérte magához Moltke német követet. Az angol újságírók seregétől tudnak a lengyel fővárosba

Varsóból jelentik: Lengyel körökben Lipszky berlini lengyel követ hazahívásának és varsói tartózkodásának nagy jelentőséget tulajdonítanak. Beavatott körök véleménye szerint Lipszky jelentései alapján Beck lengyel külügyminiszter még a szerdai nap folyamán magához kéri Moltke német nagykövetet és eszmecsere folytat vele. Ugy sejtik, hogy a német-lengyel viszony rendezése körül rövidesen fontos események várhatók. Erre mutat az is, hogy nagyszámú angol újságíró érkezett Varsóba, akiknek jövelele általános nagy feltűnést keltett. A külföldi sajtó feltűnő érdeklődése is azt bizonyítja, hogy a legközelebbi napokban fontos német-lengyel tárgyalások várhatók.

A londoni sajtó is úgy tudja, hogy német részről állítólag fontos lépések történtek a német-lengyel viszony tisztázása érdekében. Az angol sajtó véleménye azonban megoszlik abban a kérdésben, hogy Lipszky milyen megbízatással érkezett haza Varsóba. A lapok egyrésze tudnivaló azoknak a javaslatoknak a tartalmát, melyeket a lengyel nagykövet Berlinből magával hozott, másrészt pedig még ezen a értesüléseken is túlmegy és azokat a következményeket is tudnivaló, hogy abból származnának, ha Lengyelország a német részről tett javaslatokat nem fogadná el. Ez eltúlzásokkal szemben bizonyosnak látszik, hogy nem felel meg

a valóságnak, mintha Németország ultimátum-szerűen szövegezte volna meg a maga öt pontba foglalt követelését. Ellenben bizonyos valószínűséget mutatnak az angol lapoknak azok a tudósításai, hogy Németország abban az esetben, ha a lengyel kormány aláírná az angol-lengyel egyezményt, ezt a ténnyt a német-lengyel megnemtamadási szerződéssel összeférhetetlennek tartaná és a szerződést felbontaná.

Angol sajtóhang, mely a német-lengyel kiegyezésben remél.

Londonból jelentik: A Daily Express szerint az angol nép reméli, hogy a németek és lengyelek a maguk vitás kérdéseit barátságosan rendezik. Ez a remény egyáltalán nem kesvedett meg a lengyelvédő angol szavatelés miatt. Anglia polgárai se a danzigi kérdéssért, se a lengyel korridorért nem kívánnak háborúba menni; őket csak az érdekli, hogy ezek a vitás kérdések a német és lengyel nép között tárgyalások útján szabályoztassanak. Ha ez a közvetlen cél elérhető lenne, akkor nincs semmi alapja annak, hogy miért ne legyenek Berlin és Varsó között megbeszélések, melyek a szabályozást hozhatnák eredményül.

A francia minisztertanács katonai intézkedéseket szavazott meg

Pétain tábornagy fontos szerepet kap az angol-francia közös akcióban. — Spanyolország ismét előtérbe került

Párizsból jelentik: Daladier miniszterelnök a kormány folytatóságos minisztertanácsáról távozva, a rá várakozó újságírók előtt nyilatkozatot tett. Az újságírók aziránt érdeklődtek, hogy a minisztertanács milyen természetű katonai intézkedéseket határozott el. Daladier a következőket jelentette ki:

— Mussolini világgá kürtölheti Olaszország katonai intézkedéseit, Franciaország azonban zajtalanul hajtja végre azokat.

A minisztertanácsról semmi bővebb értesítés nem szivárgott ki. Jól értesült körökben csupán annyit vének tudni, hogy a kormány tagjai egyhangúlag ezavazták meg a katonai intézkedéseket. Amint a már megített intézkedésekből kitetszik, nem egész korosztályokat hívnak be, hanem csak egyéni behívásokat eszközöltek. Ezek az egyéni behívások azonban igen jelentékeny számban történtek meg.

A francia sajtót élénken foglalkoztatja Pétain tábornok Burgosból való váratlan hazatérése. Ugy vélik, hogy Pétain tábornoknak döntő szerepe lesz az elkövetkezendő intézkedésekben. A sajtó megfigyelései szerint Pétain jelentős feladatokat kap a francia-angol közös katonai intézkedések kidolgozásánál, mert egyrészt fel fogják használni a tábornok katonai tanácsait, másrészt pedig értesítéseket kapnak tőle Fran-

co tábornok jövőbeli szándékaira vonatkozólag. Francia körökben egyébként ismét erősen időszerűnek tartják a spanyolországi helyzetet. A „Petit Journal” hangsúlyozza, hogy abban az esetben, ha Olaszország nem hajlandó a spanyol földön tartózkodó olasz önkénteseket hazaszállítani és Mallorca szigetét katonai támpontnak nagyszabású katonai intézkedéseket hajt végre. Ezeknek az intézkedéseknek a megtételére már minden előkészület megtörtént Gibraltárban és Máltában.

Francia politikai körök általában egymással összefüggésbe hozzák a spanyolországi és a balkáni helyzetet. Erre mutatnak azok a gyanújelések is, melyek Olaszország ellen újabb szárnyra keltek. Az „Agence” távirati iroda ugyanis azt a jelentést röpitette világgá, hogy Spanyolországban újabb olasz csapatok szálltak partra. Ezzel szemben Lisszbonon át Londonba érkezett tudósítások éppen ellenkezőleg olyan intézkedések folyamatba tételéről számolnak be, melyek az olasz önkénteseknek Spanyolországból való hazaszállítást célozzák. Ezek a jelentések úgy tudják, hogy Spanyolországban mindössze 3000 olasz önkéntes maradna abból a célból, hogy résztvegyen Franco tábornok Madridba való ünnepélyes bevonulásán.

Az olasz önkéntesek hazaszállítása Spanyolországból

Fenyegetőzés az angol-olasz egyezmény felmondásával. Mussolini megnyugtató üzenete Chamberlainhez

Londonból jelentik: Angol köröket is erősen foglalkoztatja a Spanyolországban tartózkodó olasz csapatok ügye. A lapok általában lehetségesnek tartják, hogy abban az esetben, ha Róma még az alsóház ülését megelőzően nem tesz kötelező nyilatkozatot az önkéntesek

hazaszállítása ügyében, az angol-olasz egyezménynek angol részről való felmondására kerül sor. Az egyezmény felmondására vonatkozó elhatározást Chamberlain az alsóház ülésén be is jelentené.

A Daily Telegraph (az angol külügyi-

minisztériumhoz közelálló konzervatív lap) megállapítja, hogy az utóbbi napokban az európai feszültség fokozódott. Más angol lapok viszont nem tartják annyira súlyosnak a helyzetet. Beszámolnak arról, hogy az angol kormány érdeklődésére Mussolini üzenetet küldött Chamberlainhez. Ebben az üzenetben a Duce Olaszország szándékait körvonalazta. A londoni sajtó szerint többé-kevésbé valószínű, hogy ez az üzenet lesz a földközi-tengeri helyzet kibontakozásának alapja. Mussolini üzenetének főbb pontjai nagy általánosságban a következők:

1. Olaszország a spanyol földön tartózkodó önkéntesét május elsején hazaszállítja.
2. Az albániai katonai eljárás szigorúan Albániára korlátozódik.
3. Olaszország nem szándékozik a Földközi-tengeren jelenleg fennálló hatalmi helyzetet megváltoztatni.

Az angol lapok szerint az olasz csapatok hazaszállítása és Mussolininek Chamberlainhez intézett üzenete mutatja a válságból való kibontakozás útját.

A lapok kifogásolják, hogy Mussolini csak május elsején akarja kivonni a csapatokat Spanyolországból. Holott az angol kormány ragaszkodik hozzá, hogy az olasz önkéntesek hazaszállítása azonnal megtörténjék.

A demokrata hatalmak védőszövetségi szervezkedése nagy nehézségekbe ütközik

Párizsból jelentik: A francia sajtó szerdán nagy figyelmet tanusít a demokrata hatalmaknak a kelet-európai védőszövetség kiépítésére irányuló diplomáciai tevékenysége tekintetében. A lapok egyöntetűen rámutatnak arra, hogy a kelet-európai védőszövetség kiépítése nagy nehézségekbe ütközik. A Matin szerint Anglia most már csak Görögország és esetleg Törökország területi épségéért vállalna majd jóállást. A görögországi jóállás is tulajdonképpen azt jelentené, hogy angol hadihajók szállnák meg a görög kikötőket.

Olasz gyarmati haderők gyakorlatozása Tripolisban Göring porosz miniszterelnök előtt.

Tripolisból jelentik: Az itt tartózkodó Göring porosz miniszterelnök Balho tábornaggal nagyszabású hadgyakorlaton vett részt. A hadgyakorlaton nagyobb létszámú olasz gyarmati haderőt is foglalkoztattak.

Alkotmányozó ülés az albán fővárosban

A menekülő Geraldine királyné súlyosan megbetegedett.

Rómából jelentik: Az olasz lapok első oldalon adnak hírt arról, hogy Tiranában szerdán ül össze az alkotmányozó ülés. Ennek az lesz a feladata, hogy eldöntse Albánia jövővő állásfoglalását Olaszország oldalán.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” athéni jelentés alapján úgy értesült, hogy Geraldine elmenekült albán királyné súlyosan megbetegedett. A beteg királynét Larissában kórházba szállították, mert állapota súlyosbodott.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó

komplet hálószoba és egyéb butorok, szabóasztal, vasalók, vindofni. Nagyvárad, Str. Alexandri 44. Simay.

Spárgatövek,

elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Arpad szőlőjében. Nagyvárad, Cal. Ruineilor 1. (Petőfi-u. végén.)

Különféle

szavanként 3 lei

Elvesztett

Ferenczi János névre szóló 027.869 számú C. F. R. vasuti igazolvány a Kaszárnya-utcán. Megtaláló kértik juttassa el Nagyvárad Vlahuta-u. 53. sz. alá.

Kiadó

2 szoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Érdeklődni: Nagyvárad, Sar. Take Jonescu 23.